აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები

№1

თბილისი
2018

UDC (უაკ)332.2. ა.243

აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები

ISSN 1987-6335

აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები

2018 №1 (38)

საერთაშორისო სამეცნიერო-მეთოდოლოგიური და პრაქტიკული, ყოველკვარტალური რეფერირებული ჟურნალი

Agrarian-economic Science and Technologies

2018 №1 (38)

International Sientific-Methodological and Applied, Quaterly Referenced Journal

Аграрно-экономическая наука и технологии

2018 №1 (38)

Международный научно-методологический и практический, ежеквартальный реферированный журнал

ჟურნალი დაფუძნებელია და გამოდის 2008 წლიდან. ყოველკვარტალურად

Journal was Founded in 2008 and is issued quarterly

599-22-75-50

E-mail: areal 55555@gmail.com

www. gaas.dsl.ge

თბილისი- Tbilisi

2018

ომარ ქეშელაშვილი

სარედაქციო–სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე და მთავარი რედაქტორი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი.

სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭო:

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსები: გ.ალექსიძე, ნ.ბაღათურია, ჯ.გუგუშვილი, ჯ.კაციტაძე, პ.კოღუაშვილი, თ.კუნჭულია, გ.მარგველაშვილი, რ.მახარობლიძე, ნ.ქარქაშაძე, ნ.ჩხარტიშვილი, ე.შაფაქიძე, ზ.ცქიტიშვილი, გ.ჯაფარიძე.

სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭოს უცხოელი წევრები:

პროფესორები: მარტინ აპენბრიკი (გერმანია), სერგი კაზარიანი (სომხეთი), ალექსეი სიზონოვი (უკრაინა), იან პიკული (პოლონეთი), იოსეფ კანია (პოლონეთი), ანდრეი ლეპიარჩიკი (პოლონეთი), ჩაბა ჩაკი (უნგრეთი), პანომირ ცენოვი (ბულგარეთი), სადიგ სალახოვი (აზერბაიჯანი), გალიბ გაჯიევი (აზერბაიჯანი).

საგამომცემლო-სარედაქციო კოლეგია:

დ.ეგიაშვილი-მთავარი რედაქტორის მოადგილე, აკადემიური დოქტორი, ე.შაფაქიძე-სმმ აკადემიის აკადემიკოსი, ა.მესხიშვილი-აკადემიური დოქტორი, ნ.დამენია-აკადემიური დოქტორი, მ.ჩავლეიშვილი-აკადემიური დოქტორი.

O. Keshelashvili

Editor-in-chief and Head of Editor-Scientific Board; Doctor of Economic Sciences; Professor; Academician of the Academy of Agricultural Sciences

Editorial-scientific Board:

Academicians of the Academy of Agricultural Sciences: G.Aleksidze, G. Baghaturia, J.Gugushvili, G.Margvelashvili, R. Makharoblidze, N. Karkashadze, J. Katsitadze, P.Koguashvili, T.Kunchulia, N. Chkhartishvili, Z.Tskitishvili, E.Shapakidze, G. Japaridze.

Foreign members of Editorial–Scientific Board:

professors: Martin Apenbreke (German); Sergi Kazarian (Armenia), Aleksei Sizonov (Ukrain), Ian Piculi (Poland), Jozef Kania (Poland), Andrzej Lepiarczyk (Poland),Chaba Chaki (Hungary), Panomir Tzenov (Bulgaria), Sadig Salakhov (Azerbaijan), Galib Gadjiev (Azerbaijan),

Publishing Board

D.Egiashvili-Deputy editor, Academic doctor, E.Shapakidze- academician, A.Meskhishvili-Academic doctor N.Damenia-Academic doctor, M. Chavleishvili-Academic doctor.

1. აგრარული ეკონომიკა
Agrarian Economy

ეკოლოგიურად სუფთა მარცვლეულის წარმოების ლოკალური და გლობალური შესაძლებლობები და რეკომენდაციები

ომარ ქეშელაშვილი-
ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

აღნიშნულია, რომ სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარების, ეკოსისტემის წონასწორობის შენარჩუნებისა და ქიმიურ ინდუსტრიაზე ნაკლებად დამოკიდებულების, ამასთან, მომხმარებელთა ინტერესების გათვალისწინების მიზნით სულ უფრო პოპულარული და მოთხოვნადი ხდება ეკოლოგიურად სუფთა სასურსათო პროდუქტების ანუ ბიოპროდუქტების წარმოების განვითარება. ეს განსაკუთრებით ეხება მარცვლეულის, როგორც ძირითადი სასუსათო პროდუქტის წარმოებას.

ამოსავალ პრინციპს წარმოადგენს ნიადაგის განოყიერებისა და მცენარეთა დაცვის მიზნით ქიმიური საშუალებების მკაცრად მიზნობრივი და რეგლამენტირებული გამოყენება და ამ მიზნით ეკოლოგიურად დაცული ზონების გამოყოფა. ძირითადი აქცენტი უნდა გადავიტანოთ პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებაზე.

მითითებულია, რომ საქართველოს განსაკუთრებული შესაძლებლობა აქვთ ბიომეურნეობების განვითარებისა და კონკურენტუნარიანი პოზიციების დაკავებისა. ამის საფუძველს იძლევა ხორბლისა და სიმინდის ადგილობრივი ჯიშების მაღალი აგროტექნიკური ღირსებები. ეს პოზიცია სახელმწიფოებრივი დონის რეკომენდაციად უნდა იქნას მიჩნეული.

ჩამოყალიბებულია ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების თვალსაზრისით სოფლის მეურნეობისა და მათ შორის მარცვლეული მეურნეობის განვითარების ძირითადი სტრატეგიული მიმართულება-რეკომენდაცია.

გამოყოფილია ეკოლოგიურად დაცული მიკოზონები ხორბლეულისა და სიმინდის საწარმოებლად და მოცემულია მიახლოებითი პროგნოზული გათვლები, 2025 წლამდე პერიოდისათვის საქართველოში ეკოლოგიურად სუფთა ხორბლისა და სიმინდის ფართობებისა და წარმოებული პროდუქციის მოცულობების მიხედვით.

Local and Global Opportunities of Ecologically Pure Grain Production Recommendations

O. Keshelashvili-
Doctor of Economic Sciences, professor,
Academician of the Georgian Academy
of Agricultural Sciences

Abstract
(Internet Version)

The increase of ecologically pure production or bio-product is becoming more and more popular and demand on such product is increasing which is conditioned by sustainable development of agriculture, preservation of ecosystem and minimizing the role of chemical production. This particularly refers to grain production as one of the key food products.

The central idea proposed in the article is to determine separate ecologically protected zones and to apply chemicals purposefully under a strict control to fertilize the soil and a protect vegetation.

Georgia possesses all necessary natural resources to develop bio-production and to be competitive on bio-market because of unique qualities of local breeds of wheat and corn. This recommendation should be taken into consideration on a state level.

The article offers major strategic recommendations for production of ecologically pure grain products.

Ecological micro zones for wheat and corn are determined and approximate calculations are given which could be used as instructions for production of ecologically pure wheat and corn according to the plot size and volume of production.

სამთო სოფლის მეურნეობის განვითარების შესახებ

შოთა ჭალაგანიძე-
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

ნაშრომში მოცემულია სამთო სოფლის მეურნეობის განვითარების აქტუალობა, მიზანი. წარმოდგენილია პროგრამული წინადადებები და რეკომენდაციები სამთო სოფლის მეურნეობის განვითარებისა და მართვის მექანიზმის გაუმჯობესების თვალსაზრისით.

About the development of Mountain agriculture

SH. Chalaganidze-
Academician of the Georgian Academy of Agricultural Sciences

Abstract
(Internet Version)

The paper presents the development of the urgency of agriculture, mining, news and rationale, objective, comprehensive treatment plan. Here is represented the software suggestions and recommendations for mountain agriculture in economic development-technology improvement and management mechanisms.

2. მექანიზაცია და ელექტრიფიკაცია
Mechanization and Electrification

რესურსდამზოგი ტექნოლოგიების გამოყენებით მანქანებისა და მოწყობილობების საიმედოობის გაზრდის ტექნიკურ-ეკონომიკური ეფექტურობის შეფასება

ჯ.კაციტაძე-საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი,
ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პროფესორი,
გ.ქუთელია-საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დოქტორანტი,
გ.ბერიძე-საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

მანქანებისა და მოწყობილობების საიმედოობის გაზრდა მსოფლიო მნი–შვნელობის პრობლემაა და დიდ ეკონომიკურ ეფექტს იძლევა. საიმედოობის გაზრდა შესაძლებელია სხვადასხვა სტადიაზე-მანქანებისა და მოწყობილო–ბების დაპროექტების, დამზადების, გამოყენების ანუ ექსპლუატაციისა და რე–მონტის დროს. უკანასკნელ პერიოდში, ამ მიზნით გამოიყენება რესუ–რსდამზოგი ტექნოლოგიები, რომლებიც საშუალებას იძლევიან გაიზარდოს მანქანების გამოსადეგობის ვადა ნამუშევარი დეტალების რესტარვაციით ანუ აღდგენით.

ჩვენს მიერ დამზადებული და გამოცდილი იქნა დანადგარი, რომელიც საშუალებას იძლევა გაიზარდოს მანქანების საიმედოობა მათი გაცვეთილი დეტალების ისეთი თანამედროვე ინოვაციური რესურსდამზოგი ტექნოლო-გიის გამოყენებით, როგორიცაა ავტომატური დადუღება მდნობის ქვეშ.

ნაშრომში წარმოდგენილია მდნობის ქვეშ ავტომატური დადუღებით მან–ქანებისა და მოწყობილობების გაცვეთილი დეტალების აღდგენის საიმე–დოობის გაზრდის ტექნიკურ-ეკონომიკური ეფექტურობის გაანგარიშების მე-თოდიკა, რომელიც პრაქტიკულად რეალიზებულია გუთნების სახნისების მაგალითზე.

Estimation of technical and economic efficiency of increasing the reliability of machines and devices using resource-saving technologies

J. Katsitadze-Academician of the Academy
of Agricultural Sciences of Georgia,
Doctor of Technical Sciences,
Professor Georgian Agrarian University,
G. Kutelia- Master student, Georian Agrarian University.
G.Beridze- Master student, Tbilisi Technical University

Abstract
(Internet Version)

Increase of the reliability of machines and devices is an important task of a global scale and gives a great economic effect. Increasing reliability is realized in the course of designing, manufacturing, operating and repairing them. Over the recent period, resource-saving technologies have been used for this purpose, which make it possible to increase the service life of machines by restoring worn-out parts or restoring.

We have made and investigated the installation, which enables to increase the reliability of machines and devices by restoring worn-out parts by automatic surfacing under a layer of flux.

The paper presents a methodology for calculating the technical and economic efficiency of increasing the reliability of machines using the recovery of worn parts by automatic surfacing under a flux, which has been implemented using plowshares as an example

3. ნიადაგმცოდნეობა და აგროქიმია
Soil Science and Agrochemistry

გორის რაიონის სოფელ შინდისის ლანდშაფტზე გავრცელებული ყავისფერი ნიადაგების ქიმიური დახასიათება ბიოტექნოლოგიის თვალსაზრისით

ნიკოლოზ ასაშვილი–დოქტორანტი,
გიორგი დანელია–სოფლის მეურნეობის აკადემიური დოქტორი

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

შესწავლილი იქნა გორის რ-ნის შინდისის ლანდშაფტზე გავრცელებული ყავისფერი ნიადაგების ძირითადი ქიმიური პარამეტრები ბაზისური რაოდენობრივი მეთოდის საფუძველზე, რის შედეგადაც დამტკიცდა, რომ საკვლევი ნიადაგი ვერ აკმაყოფილებს მცენარისათვის შესათვისებელ ძირითად საკვებ ელემენტებს (NPK), რათა სწორად წარიმართოს ბიოტექნოლოგიური პროცესი და მიღებული მცენარეული წარმოშობის პროდუქციის ნიშანთვისებათა ერთობლიობა, მისი შესაბამისობა, იდენტიფიკაცია სტანდარტთან.

Chemical characteristics of brown soils spread over the landscape of the village of Shindisi in Gori district in terms of biotechonology

N. Asashvili– Academic doctor of Agriculture,
G. Danelia– Master student.

Abstract
(Internet Version)

The main chemical parameters of cinnamonic soils spread in village Shindisi, Gori region were studied by of the basic quantitative basis, which proved that the studied soil does not meet the plant digestible major nutrients (NPK), in order to conduct biotechnological processes correctly and the unit of characteristics of plant origin products and their compliance and identification with standards.

4. საკონსულტაციო დარბაზი
Consulting hall

საინფორმაციო და საკონსულტაციო მომსახურების თავისებურებანი საზღვარგარეთის განვითარებულ ქვეყნებში

პ. კოღუაშვილი-საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი,
ჯ.კაციტაძე-საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პროფესორი,
გ.ბერიძე-საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი.

სამუშაო შესრულებულია ENPAR -ის პროგრამის საგრანტო პროექტის: "აჭარის რეგიონში არსებული სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის საიმედოობის გამოკვლევა და ტექნიკური სერვისის რაციონალური ფორმების დამუშავება", ფინანსური მხარდაჭერით.

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

სტატიაში წარმოდგენილია საინფორმაციო და საკონსულტაციო მომსახურების გამოცდილება საზღვარგარეთის განვითარებულ ქვეყნებში. განსაკუთრებული ყურადღებაა გამახვილებული ისეთ მოწინავე ქვეყნებზე, როგორიცაა ამერიკის შეერთებული შტატები, კანადა, გერმანია და ჰოლანდია. ამ ქვეყნებში დიდი ხანია დანერგილია აღნიშნული მომსახურების პროგრესული ფორმები, რაც საკმაო ეფექტს იძლევა და მნიშვნელოვნად ზრდის ფერმერთა მოგებას. ექსტენციის სამსახური ბოლო პერიოდში წარმატებით ინერგება საქართველოში და ასევე აჭარაში, სადაც მის გამოყენებას რეგიონის ბუნებრივ-კლიმატური პირობების გათვალისწინებით, გააჩნია თავისებურებანი.

უცხოეთის განვითარებულ ქვეყნებში დანერგილი საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახურების პროგრესული ფორმების შესწავლა და ანალიზი საშუალებას მოგვცემს შემუშავდეს რეკომენდაციები მათი გამოყენებისათვის.

Features of information and consulting services in developed foreign countries

P. Koguashvili- Academician of the Georgian Academy of Agricultural Sciences,
Doctor of economical Sciences, Professor
Georgian Technical University;
J. Katsitadze- Academician of the Georgian Academy of Agricultural Sciences,
Doctor of Technical Sciences, Professor
Georgian Agrarian University,
G. Beridze-Doctoral Candidate, Georgian Technical University

Abstract
(Internet Version)

The article presents the experience of information and consulting services in advanced foreign states. Particular attention is paid to countries, such as the United States of America, Canada, Germany and Holland. These countries have long introduced modern forms of such services, which provide plenty of effects and significantly increase the incomes of farmers. Lately, Extension Service has been successfully implemented in Georgia as well as in Adjara, where the application of this form of service has its own peculiarities, due to specific soil and natural climatic conditions.

Studying and analyzing the experience of progressive forms of information and consulting services in developed foreign countries will provide an opportunity to develop recommendations for their implementation in Georgia.

5. უწყვეტი სწავლების დარბაზი
Conctant Studying Hall

უძღვება ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი, აკადემიკოსი
ომარ ქეშელაშვილი

ლექცია 20 ფერმერული მეურნეობის მენეჯმენტი

20.1. ფერმერული მეურნეობის არსი, ფუნქციები და შექმნის ორგანიზაცია

20.1.1. რა არის ფერმერული მეურნეობა და რა ფუნქციები გააჩნია მას?

20.1.2. როგორ იქმნება ფერმერული მეურნეობა?

20.1.3. ფერმერთა უფლება-მოვალეობანი:

6.ტერმინები
Terms

ომარ ქეშელაშვილი-
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი

6.1. ლიბერტარიანიზმი

6.2. ეკონომიკისა და ბიზნესის დეონტოლოგია

6.3. ბიზნესის ადმინისტრირება.

6.4. ექსტენცია.

6.5. ეკონომიკური ზრდა

6.6. მდგრადი განვითარება

6.7. პრიორიტეტი

6.8. ინვესტიცია

6.9. დივერსიფიკაცია

6.10. ინფრასტრუქტურა

6.11. ოპტიმიზაცია

შინაარსი–CONTENTS

გვ.

1. აგრარული ეკონომიკა- Agrarian Economy 5

ომარ ქეშელაშვილი- ეკოლოგიურად სუფთა მარცვლეულის წარმოების ლოკალური და გლობალური შესაძლებლობები და რეკომენდაციები 5

O. Keshelashvili- Local and Global Opportunities of Ecologically Pure Grain Production Recommendations 15

შოთა ჭალაგანიძე-სამთო სოფლის მეურნეობის განვითარების შესახებ 16

SH.Chalaganidze-About the development of Mountain agriculture 19

2 მექანიზაცია და ელექტრიფიკაცია- Mechanization and Electrification 20

ჯ.კაციტაძე, გ.ქუთელია, გ.ბერიძე-რესურსდამზოგი ტექნოლოგიების გამოყენებით მანქანებისა და მოწყობილობების საიმედოობის გაზრდის ტექნიკურ-ეკონომიკური ეფექტურობის შეფასება .. 20

J.Katsitadze, G.Kutelia, G.Beridze-Estimation of technical and economic efficiency of increasing the reliability of machines and devices using resource-saving technologies 25

3. ნიადაგმცოდნეობა და აგროქიმია-Soil Science and Agrochemistry 26

ნიკოლოზ ასაშვილი, გიორგი დანელია–გორის რაიონის სოფელ შინდისის ლანდშაფტზე გავრცელებული ყავისფერი ნიადაგების ქიმიური დახასიათება ბიოტექნოლოგიის თვალსაზრისით 26

N. Asashvili, G. Danelia-Chemical characteristics of brown soils spread over the landscape of the village of Shindisi in Gori district in terms of biotechonology 31

4. საკონსულტაციო დარბაზი-Consultation Hall 32

პ. კოღუაშვილი, ჯ.კაციტაძე, გ.ბერიძე-საინფორმაციო და საკონსულტაციო მომსახურების თავისებურებანი საზღვარგარეთის განვითარებულ ქვეყნებში 32

P. Koguashvili, J. Katsitadze, G. Beridze-Features of information and consulting services in developed foreign countries 39

5. უწყვეტი სწავლების დარბაზი-Conctant Studying Hall (ო. ქეშელაშვილი, O. Keshelashvili) 40

ლექცია 20 ფერმერული მეურნეობის მენეჯმენტი 40

20.1. ფერმერული მეურნეობის არსი, ფუნქციები და შექმნის ორგანიზაცია 40

20.1.1. რა არის ფერმერული მეურნეობა და რა ფუნქციები გააჩნია მას? 40
20.1.2. როგორ იქმნება ფერმერული მეურნეობა? 46
20.1.3. ფერმერთა უფლება-მოვალეობანი 49
6. ტერმინები-Terms .....
(ო. ქეშელაშვილი, O. Keshelashvili) 50
6.1 ლიბერტარიანიზმი 50
6.2. ეკონომიკისა და ბიზნესის დეონტოლოგია 52
6.3. ბიზნესის ადმინისტრირება 54
6.4. ექსტენცია 55
6.5. ეკონომიკური ზრდა 56
6.6. მდგრადი განვითარება 57
6.7. პრიორიტეტი 62
6.8. ინვესტიცია 63
6.9. დივერსიფიკაცია 64
6.10. ინფრასტრუქტურა 65
6.11. ოპტიმიზაცია 66
შინაარსი–CONTENTS 70

2018 წლის I კვარტალი

ტექნიკური რედაქცია:

გ.მოსაშვილი-აკადემიური დოქტორი-ტექნიკური რედაქტორი, ვებ-გვერდის რედაქტორი, კომპიუტერული უზრუნველყოფა: ინგლისური ვერსია-ი.ბახტაძე, თ. ეპიტაშვილი.

ჟურნალის დამფუძნებელი და გამომცემელია

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი.

ჟურნალის გამომცემლები და ფინანსური მხარდამჭერები არიან:

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია (პრეზიდენტი აკადემიკოსი გ.ალექსიძე), შპს-პროფესიონალ კონსულტანტთა ჯგუფი (დირექტორი სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიური დოქტო–რი დ.ეგიაშვილი),

სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 4,0
პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 4.5